

COMUNICAT DE PREMSA**La supervivència del teixit empresarial davant la pandèmia i la millora de la sostenibilitat mediambiental, factors claus en el rànquing de competitivitat territorial de l'Índex FEGP 2021**

L'edició d'enguany vol centrar-se en quatre aspectes centrals: la comprensió dels factors que han determinat el grau d'afectació de les economies comarcals; el nivell de recuperació d'aquestes economies i els elements que hi influeixen; les potencialitats amb les quals compta cada territori per assolir millors models de desenvolupament i les noves dinàmiques i tendències que puguin estar emergint d'un xoc com el causat per la covid-19.

Tenint en compte la situació de canvi accelerat en la que ens trobem i que les dades de l'Índex fan referència a l'any 2020, en aquesta edició s'ha volgut introduir un apartat amb dades actualitzades que permetin conèixer el grau de recuperació econòmica de les comarques catalanes. El capítol "L'impacte de la covid-19" analitza amb dades desestacionalitzades la variació de l'ocupació i l'atur entre els mesos de febrer del 2020 i juny del 2021. Així doncs, és possible saber quants llocs de treball ha de recuperar cada comarca i quan atur ha de reduir per tal d'assolir una situació similar a la que es trobava en els moments previs a l'inici de la crisi.

Vilanova i la Geltrú, 22 de setembre.- La 17a edició de l'Índex FEGP de Competitivitat i Sostenibilitat comarcal es presenta un any i mig després de la declaració de l'estat d'alarma. Un temps en el que hem superat la total incertesa, per finalment començar a albirar una certa millora dels indicadors i les expectatives. És ara també quan es comencen a identificar alguns dels impactes més greus i dels canvis més profunds que ha deixat la pandèmia sobre la nostra societat. **L'Índex FEGP vol contribuir a l'anàlisi i la comprensió dels impactes d'aquesta crisi sanitària, social i econòmica i de les possibles vies per sortir-ne amb unes economies i uns territoris més resilents.**

La pandèmia ha representat un revulsiu per a la millora competitiva de les comarques catalanes, registrant-se millores en la majoria de les dimensions i indicadors

L'esgotament del cicle econòmic de recuperació va comportar que durant el 2019 la gran majoria de comarques catalanes experimentessin un important retrocés dels respectius nivells de competitivitat i sostenibilitat. Durant el 2020 s'ha recuperat la tendència positiva, situant la variació mitjana de l'Índex de Competitivitat i Sostenibilitat en 0,7 punts, davant dels -1,1 del 2019. Enguany, 30 de les 42 comarques han millorat el seu Índex, cinc s'han estancat i set han retrocedit. És remarcable el fet que tant les millores com les pèrdues de competitivitat de major magnitud s'han registrat entre les comarques situades a la cua de la classificació.

Pel que fa als avenços i retrocessos més significatius, l'estancament de l'Índex de Competitivitat i Sostenibilitat del Berguedà sumat a les marcades millores de comarques com la Noguera, el Moianès o el Baix Empordà han fet que el Berguedà perdi sis posicions, passant del 28è al 34è lloc del rànquing. L'Aran ha estat la segona comarca que més posicions ha perdut, situant-se ara com la comarca menys competitiva de Catalunya després d'haver estat a la 37a posició durant el 2019. El fort impacte de la crisi de la covid-19 sobre l'ocupació, l'atur i el teixit empresarial sobre l'estructura productiva de l'Aran han estat els causants dels mals resultats obtinguts per la comarca durant aquest 2020.

Per contra, hi ha cinc comarques que han ascendit tres posicions cadascuna. Aquestes comarques són, per ordre de classificació, l'Alt Penedès, l'Anoia, el Solsonès, la Noguera i la Ribera d'Ebre. En termes generals, els factors que expliquen l'ascens d'aquestes comarques han estat, d'una banda, un millor comportament dels indicadors relacionats amb el mercat de treball

i la supervivència del teixit empresarial en el context de gran adversitat generat per la pandèmia i, de l'altra, la millora d'alguns dels indicadors relacionats amb la sostenibilitat mediambiental dels respectius models de desenvolupament comarcal.

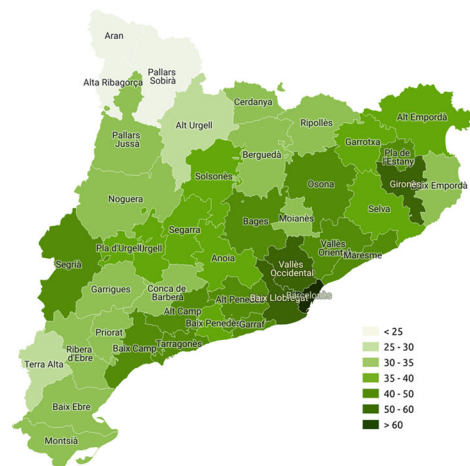
Durant el 2020 es registra un procés de convergència dels nivells de competitivitat i sostenibilitat comarcal entre les comarques catalanes

Durant el 2020 s'ha donat un cert procés de convergència dels nivells de competitivitat i sostenibilitat comarcal entre les comarques més endarrerides i aquelles més avançades. Es trenca així la forta tendència a la divergència que s'anava registrant durant els darrers anys, en els que les comarques més competitives situades a l'arc metropolità i a les capitals de demarcació tendien a especialitzar-se cada vegada més en un model de desenvolupament intensiu en coneixement i tecnologia i orientat als mercats internacionals, davant d'unes comarques "perifèriques" amb greus dificultats per inserir-se en aquest model concret de desenvolupament. Si bé el trencament d'aquesta dinàmica pot ser un fet puntual, no s'ha de descartar que s'estiguin començant a donar canvis estructurals accelerats per la covid-19.

La covid-19 ha tingut impactes sense precedents en àmbits tan diversos com l'economia, la mobilitat, el medi ambient o els hàbits de consum. Alguns d'aquests canvis són temporals, de manera que tendiran a retornar progressivament a la situació prèvia a l'expansió de la pandèmia. D'altres, en canvi, seran de caràcter permanent i generaran canvis a llarg termini que poden acabar modificant les actuals regles del joc.

El canvi tecnològic, per exemple, està fent possible la descentralització de moltes activitats. Les economies d'aglomeració, unes millors infraestructures de telecomunicacions i uns mercats de treball especialitzats havien concentrat aquestes activitats als entorns metropolitans. Ara, però, és possible una organització molt més flexible d'aquestes empreses i organitzacions, que es poden localitzar a entorns de major qualitat a un cost més reduït, descentralitzant també un mercat de treball que abans depenia quasi totalment de les grans capitals. S'obren així possibilitats per a l'atracció de població a tot un seguit de territoris que havien quedat exclosos d'un model de desenvolupament basat en activitats intensives en coneixement i tecnologia de vocació internacional, que ara poden apostar per la qualitat de vida, la qualitat paisatgística o la salut com a pilars d'uns millors models de desenvolupament. En qualsevol cas, tot just s'han començat a produir, de manera que encara caldrà esperar uns anys per veure la magnitud, la capacitat de transformació i la durada de molts d'aquests canvis.

Resultats: Índex 2021 de competitivitat territorial

Comarca	Índex	Rang42	Comarca	Índex	Rang42
Barcelona	79,5	1	Selva	36,5	22
Vallès Occidental	57,6	2	Pla d'Urgell	35,6	23
Baix Llobregat	51,8	3	Segarra	35,3	24
Gironès	51,5	4	Conca de Barberà	34,8	25
Tarragonès	48,8	5	Cerdanya	34,3	26
Segrià	47,6	6	Baix Ebre	34,1	27
Vallès Oriental	46,0	7	Noguera	34,1	28
Maresme	44,5	8	Baix Empordà	34,0	29
Garraf	43,9	9	Montsià	33,4	30
Baix Camp	43,6	10	Moianès	33,1	31
Osona	43,5	11	Priorat	32,9	32
Alt Penedès	42,9	12	Ripollès	32,9	33
Alt Camp	42,0	13	Berguedà	32,7	34
Pla de l'Estany	41,7	14	Pallars Jussà	31,5	35
Bages	40,9	15	Ribera d'Ebre	30,3	36
Urgell	39,6	16	Garrigues	30,2	37
Baix Penedès	38,3	17	Alt Urgell	29,9	38
Anoia	38,1	18	Terra Alta	27,4	39
Garrotxa	38,1	19	Alta Ribagorça	23,9	40
Alt Empordà	37,9	20	Pallars Sobirà	22,7	41
Solsonès	36,9	21	Aran	21,2	42

Entre el grup de comarques més competitives cal remarcar l'avenç del Baix Llobregat, el Garraf i el Baix Camp, i el retrocés d'una posició del Gironès

Al grup de les 10 comarques més competitives només s'han registrat quatre canvis. L'avenç d'una posició del Baix Llobregat, el Garraf i el Baix Camp, i el retrocés d'una posició del Gironès.

Tot i l'estancament de l'Índex al Baix Llobregat, el retrocés de 0,4 punts registrat pel Gironès ha fet que el Baix Llobregat passés de la 4a a la 3a posició. La forta destrucció d'ocupació i el menor dinamisme demogràfic han fet menys competitiu al Gironès, que passa ara a la 4a posició situant-se per darrere del Baix Llobregat. L'entrada del Baix Camp al grup de comarques més competitives ha estat el resultat del marcat increment de la competitivitat registrat per la comarca. Aquest augment de la competitivitat no s'ha donat tant per una millora dels indicadors i les dimensions, si no per una major capacitat de resistència davant del xoc causat per la covid-19. Com ja s'apuntava a l'anterior informe, un dels elements més importants de l'escenari que ha deixat la pandèmia no és tant el ritme de creixement, si no la capacitat de resistència i d'adaptació al canvi de les comarques catalanes, que hauran de fer front a una realitat que canvia de manera accelerada.

L'impacte de la covid-19 i la recuperació de les economies comarcals

La covid-19 ha tingut impactes sense precedents en àmbits tan diversos com l'economia, la mobilitat, el medi ambient o els hàbits de consum. Alguns d'aquests canvis són temporals, de manera que tendiran a retornar progressivament a la situació prèvia a l'expansió de la pandèmia. D'altres, en canvi, seran de caràcter permanent i generaran canvis a llarg termini que poden acabar modificant les actuals regles del joc. El canvi tecnològic, per exemple, està fent possible la descentralització de moltes activitats. Les economies d'aglomeració, unes millors infraestructures de telecomunicacions i uns mercats de treball especialitzats havien concentrat aquestes activitats als entorns metropolitanos. Ara, però, és possible una organització molt més flexible d'aquestes empreses i organitzacions, que es poden localitzar a entorns de major qualitat a un cost més reduït, descentralitzant també un mercat de treball que abans depenia quasi totalment de les grans capitals. S'obren així possibilitats per a l'atracció de població a tot un seguit de territoris que havien quedat exclosos d'un model de desenvolupament basat en activitats intenses en coneixement i tecnologia de vocació internacional, que ara poden apostar per la qualitat de vida, la qualitat paisatgística o la salut com a pilars d'uns millors models de desenvolupament. En qualsevol cas, tot just s'han començat a produir, de manera que encara caldrà esperar uns anys per veure la magnitud, la capacitat de transformació i la durada de molts d'aquests canvis.

En termes econòmics, les dades consolidades del 2020 situen la caiguda del PIB espanyol en el 10,8%, una davallada que a Catalunya ha estat encara més pronunciada, amb una variació del -11,5%. Tant l'economia espanyola com la catalana se situen així entre les més afectades de la zona euro com a resultat d'unes economies especialment vulnerables davant de xocs negatius com el generat per la covid-19. La forta dependència de l'activitat turística, l'aturada quasi total del comerç internacional i el trencament de les cadenes globals de valor han abocat a l'economia mundial a una crisi per a la que és difícil trobar gaires antecedents històrics. Amb tot, les característiques d'aquesta crisi han fet que, a nivell agregat, la recuperació també es doni a un ritme molt accelerat, situant les taxes de variació del PIB espanyol i català d'aquest 2021 en el 6,2% i el 6,0% respectivament, gràcies al ràpid ritme de vacunació de la població.

La vacunació és, de fet, la clau de la reactivació. L'avenç de la vacunació massiva és l'únic element que pot frenar el ritme de contagis i, per tant, el risc de rebrotos del virus, fent possible la progressiva retirada de les restriccions i el retorn a la normalitat. Fins al moment, la declaració de l'estat d'alarma, els confinaments domiciliaris, municipals i comarcals i el tancament de la majoria d'activitats econòmiques han fet que les possibilitats de consum fossin molt reduïdes, alhora que aquelles decisions de consum que sí que es podrien haver portat a termes s'ajornessin davant la incertesa del context. Això ha suposat que els nivells d'estalvi de les persones que han pogut mantenir els seus ingressos inalterats s'incrementessin molt notablement. Amb la relaxació d'algunes d'aquestes restriccions aquesta demanda latent s'està reactivant fins al punt d'haver esdevingut el principal contribuïdor al creixement econòmic.

Com ja s'ha explicat en altres ocasions, a més de la velocitat de vacunació, la recuperació econòmica també dependrà de l'estructura productiva de cada territori, així com de la seva capacitat d'adaptació al canvi. Per analitzar en quina fase de la recuperació es troba cadascuna de les comarques catalanes s'han desestacionalitzat les dades d'afiliació a la seguretat social i d'atur i s'ha calculat la variació del mes de juny del 2021 –darrera dada disponible en el moment de redacció d'aquest document- respecte el febrer del 2020, just abans de la posada en marxa de les restriccions.

Les comarques més afectades per l'impacte de la crisi sanitària han estat les que presenten una major dependència de les activitats turístiques i les que presenten una pitjor qualitat del mercat de treball

El següent gràfic mostra com, en termes generals, són aquelles comarques amb una major dependència de les activitats turístiques i/o amb una pitjor qualitat del mercat de treball – temporalitat, parcialitat, rotació, etc.-, les que es troben més lluny de la plena recuperació de la crisi en termes de llocs de treball. A la banda oposada, les economies comarcals amb un major pes de les activitats fonamentals i de les activitats intensives en coneixement i tecnologia són les que es troben més properes a la recuperació o ja plenament recuperades. Cal remarcar com el creixement del consum de productes alimentaris a nivell agregat ha fet que hagin estat aquells territoris amb un major pes de les activitats de producció i transformació d'aliments les que més llocs de treball han creat i les que han aconseguit una recuperació més ràpida.

Tot i reproduir una dinàmica similar, amb uns nivells d'atur marcadament superiors en aquelles comarques amb un teixit productiu més vulnerable davant l'impacte de la covid-19, s'observen resultats diferenciats entre l'impacte de la crisi en termes de llocs de treball i l'impacte en termes de desocupació. Aquesta divergència és en part fruit d'unes diferències metodològiques de les fonts que val la pena tenir en compte. En el cas de l'ocupació es calculen els llocs de treball localitzats a una comarca concreta, mentre que en el cas de l'atur es calcula el nombre de persones aturades residents a la comarca, independentment de la localització del seu lloc de treball anterior a la situació de desocupació. Així doncs, l'increment de l'atur a una comarca pot estar apuntant a la destrucció de llocs de treball a aquesta mateixa comarca, però també pot estar recollint l'impacte de la destrucció de llocs de treball a un altre territori en el qual la població activa de la comarca es desplaça per treballar. Es pot donar el cas que a una comarca es creï ocupació i creixi l'atur si un contingent important de treballadors/es depenen del mercat laboral d'una comarca en la qual s'estan destruint llocs de treball.

Tenint això present, es pot veure com algunes de les comarques amb uns majors diferencials d'atur respecte al moment previ a la declaració de l'estat d'alarma, són també algunes de les que registren un millor comportament en termes de llocs de treball, trobant-se o bé per sobre dels nivells d'ocupació pre-crisi, o en una situació molt propera a la plena recuperació. És el cas de l'Alta Ribagorça, la Cerdanya o el Solsonès, que al mes de juny comptaven amb nivells d'atur un 71,1%, un 45,3% i un 35,2% superiors als del mes de febrer del 2020, tot i registrar volums d'ocupació superiors als d'abans de la crisi en el cas de l'Alta Ribagorça (+1,3%), iguals en el cas de la Cerdanya (0,0%) i sensiblement inferiors en el cas del Solsonès (-0,8%). S'evidencia així la dependència d'aquestes comarques dels mercats laborals d'altres territoris en els que el ritme de recuperació de la crisi no està sent tan positiu.

Per tal de sintetitzar aquesta informació, s'ha creat un índex sintètic de recuperació que mesura el comportament d'aquests dos indicadors -afiliacions i atur- i simplifica l'anàlisi del nivell de recuperació econòmica de cadascuna de les comarques catalanes. Així doncs, s'ha decidit normalitzar ambdós indicadors i unificar-los donant un pes del 50% a cada indicador. S'obté així un índex que va del 0 al 100 en el que el zero és el pitjor comportament i el 100 significa la recuperació més ràpida d'entre les 42 comarques de Catalunya.

Seguint aquesta explicació, la taula següent mostra com la comarca que ha registrat un millor comportament durant la crisi ha estat Osona, la qual ha estat capaç de registrar el major increment de l'ocupació (2,0%) i el menor augment de l'atur (12,0%). Per contra, la comarca en pitjor posició és la Selva que, amb un 6,2% menys d'ocupació, situa el nivell d'atur un 30,9% per sobre del que se situava el febrer del 2020.

Efectes de la covid-19 sobre l'atur i l'afiliació, variació (%) febrer 2020-juny 2021. Elaboració d'un índex sintètic per l'anàlisi conjunt.

	Índex sintètic			Afiliació			Atur		
	Índex	Afiliació	Atur	febr-20	jun-21	Var %	febr-20	jun-21	Var %
Osona	100,0	100,0	100,0	71.358	72.806	2,0	7.668	8.590	12,0
Baix Ebre	96,7	100,0	93,4	27.548	28.106	2,0	4.139	4.800	16,0
Berguedà	96,6	98,0	95,3	11.448	11.661	1,9	1.824	2.094	14,8
Alt Camp	95,3	93,3	97,4	18.704	18.980	1,5	2.639	2.997	13,6
Pallars Jussà	92,8	95,7	89,9	4.066	4.134	1,7	565	667	18,0
Ripollès	90,2	98,1	82,4	10.369	10.563	1,9	859	1.052	22,4
Pla de l'Estany	88,1	83,5	92,7	13.587	13.679	0,7	1.067	1.242	16,4
Val d'Aran	87,9	98,1	77,8	4.611	4.698	1,9	278	348	25,1
Moianès	87,2	81,9	92,5	4.202	4.226	0,5	532	620	16,5
Gironès	86,5	90,6	82,4	110.406	111.792	1,3	9.295	11.381	22,4
Baix Llobregat	85,3	79,1	91,5	330.733	331.764	0,3	39.228	45.922	17,1
Priorat	84,5	80,6	88,5	2.771	2.783	0,4	376	447	18,8
Garrotxa	84,5	76,3	92,7	25.889	25.911	0,1	2.113	2.459	16,3
Urgell	84,0	79,8	88,1	13.679	13.730	0,4	1.678	1.998	19,0
Vallès Occidental	83,5	71,6	95,4	396.345	395.166	-0,3	49.663	56.987	14,7
Vallès Oriental	82,6	68,4	96,8	151.643	150.789	-0,6	21.569	24.575	13,9
Montsià	80,1	75,2	85,0	21.853	21.852	0,0	3.602	4.353	20,9
Conca de Barberà	80,1	70,1	90,1	8.051	8.017	-0,4	772	911	17,9
Anoia	79,7	70,1	89,4	35.282	35.131	-0,4	7.258	8.587	18,3
Alt Penedès	76,2	60,1	92,2	43.061	42.525	-1,2	5.199	6.063	16,6
Alt Urgell	73,2	75,5	70,9	6.413	6.415	0,0	792	1.024	29,2
Bages	72,5	53,5	91,5	69.743	68.497	-1,8	9.562	11.194	17,1
Tarragonès	72,0	62,5	81,4	129.403	128.055	-1,0	14.241	17.518	23,0
Catalunya	71,6	55,5	87,6	3.454.929	3.399.018	-1,6	386.457	461.170	19,3
Maresme	71,4	49,4	93,5	144.224	141.168	-2,1	24.337	28.200	15,9
Segarra	71,2	81,0	61,4	11.237	11.290	0,5	718	968	34,8
Garraf	70,5	52,8	88,3	37.245	36.559	-1,8	8.296	9.866	18,9
Noguera	69,8	62,6	77,1	13.397	13.257	-1,0	1.744	2.190	25,6
Pla d'Urgell	69,6	62,9	76,3	15.684	15.525	-1,0	1.458	1.838	26,0
Segrià	65,8	53,5	78,1	104.071	102.213	-1,8	11.056	13.816	25,0
Baix Penedès	64,9	50,1	79,8	26.210	25.669	-2,1	7.333	9.092	24,0
Terra Alta	63,9	47,5	80,3	3.456	3.377	-2,3	368	456	23,7
Baix Camp	63,1	46,2	80,1	67.342	65.736	-2,4	11.529	14.270	23,8
Solsonès	62,9	65,0	60,7	5.327	5.282	-0,8	457	618	35,2
Garrigues	62,2	54,2	70,3	5.809	5.709	-1,7	663	859	29,6
Baix Empordà	61,9	49,3	74,5	47.733	46.720	-2,1	5.984	7.604	27,1
Barcelonès	61,9	38,4	85,4	1.330.368	1.290.188	-3,0	109.857	132.523	20,6
Pallars Sobirà	59,9	34,6	85,3	2.515	2.431	-3,3	230	278	20,7
Cerdanya	59,4	75,0	43,7	7.814	7.812	0,0	439	638	45,3
Alt Empordà	47,9	28,2	67,7	51.159	49.185	-3,9	7.095	9.304	31,1
Ribera d'Ebre	47,2	27,0	67,4	5.684	5.460	-4,0	964	1.266	31,3
Alta Ribagorça	45,5	91,0	0,0	1.271	1.288	1,3	91	156	71,1
Selva	34,0	0,0	68,0	63.320	59.414	-6,2	8.967	11.742	30,9

Fonts: Activa Prospect a partir de les dades de la Seguretat Social i de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

Nota: dades desestacionalitzades.

Principals conclusions sobre el model de desenvolupament econòmic i la competitivitat de les comarques Penedesenques

Alt Penedès

Els retrocessos causats per la crisi de la covid-19 en molts dels indicadors que integren l'índex de Competitivitat han fet que aquelles comarques amb major capacitat de resistència i adaptació al xoc hagin estat les que han registrat un millor comportament dels seus nivells de competitivitat. És el cas de l'Alt Penedès, que ha vist com molts dels seus indicadors queien menys del que ho feien a la resta de comarques i que fins i tot creixien en un context advers. Aquests dos elements han fet que la comarca passés de la 15a a la 12a posició del rànquing de competitivitat comarcal, retornant a l'Alt Penedès a la posició que ocupava abans del 2019. Això ha estat possible gràcies a l'augment de 2,9 punts de l'índex comarcal, un increment quatre vegades superior a la variació mitjana respecte al 2019.

Durant el 2020, la diversificació econòmica de l'Alt Penedès i la seva capacitat d'innovació, que ja es plantejaven com dos dels pilars de la competitivitat comarcal, han estat els garants de la conservació dels llocs de treball en el període de crisi causada per la pandèmia. Aquest bon comportament durant el 2020 va acompanyat de factors que situen a la comarca en una molt bona posició competitiva, gràcies a la disponibilitat d'espai per a acollir noves activitats econòmiques i gràcies a la seva localització estratègica respecte a les principals infraestructures de transport i comunicacions. Aquest bon posicionament, però, està convertint a la comarca en un pol d'atracció d'activitat logística, una activitat amb baixos requeriments formatius, baixos salaris i amb elevades necessitats de sòl. Una proliferació excessiva d'aquesta activitat pot fer minvar un dels principals factors de competitivitat de l'Alt Penedès –la disponibilitat d'espai-, sense incrementar la productivitat del teixit productiu de la comarca.

La comarca també troba esculls a la seva competitivitat en el desajust entre la qualificació de la població i els requeriments del teixit productiu. Es frena així la possibilitat de creixement de les empreses locals i la seva capacitat d'innovació al no trobar mà d'obra amb l'expertesa necessària. En aquest mateix sentit l'escàs desenvolupament dels serveis de suport empresarial també limiten la competitivitat del teixit productiu, que no troba al seu entorn empreses que l'acompanyin en els processos de modernització, digitalització, innovació, etc. Davant aquestes dificultats, l'impuls de la formació en activitats de suport a les empreses i l'acompanyament en la posada en marxa de noves iniciatives empresarials pot donar resposta a les necessitats del teixit productiu i reforçar l'emprenedoria, un aspecte en el qual la comarca presenta un important marge de millora.

Els elevats nivells de consum de recursos i de generació de residus per part del teixit productiu i de la població posen en evidència la necessitat de desenvolupar el sector de les activitats relacionades amb la conservació del medi ambient. Activitats com el reciclatge, la instal·lació de fons d'energia renovables, la millora de l'eficiència energètica o l'impuls de l'economia circular són activitats que millorarien la sostenibilitat del model de desenvolupament de l'Alt Penedès en el mig i llarg termini.

Baix Penedès

Durant el 2020 la competitivitat de les comarques catalanes ha registrat un avenç molt escàs, amb una variació mitjana de tan sols 0,7 punts. Això ha fet que tot i l'estancament registrat pel Baix Penedès, la comarca hagi estat capaç de mantenir la 17a posició assolida durant el 2019. Una posició que és, de fet, la més elevada des del 2015.

El Baix Penedès continua registrant el creixement demogràfic més gran de Catalunya, una dinàmica que fins i tot es podria veure accelerada pels nous fluxos de població de les grans ciutats cap als municipis més petits que està generant la covid-19. Tot i tenir aspectes positius

pel que fa a l'increment del mercat intern, aquest creixement demogràfic pot tenir efectes negatius si no s'acompanya d'una aposta per l'atracció i generació de noves activitats econòmiques capaces de generar un nombre suficient d'oportunitats laborals a la comarca. Aprofundir en l'especialització residencial del Baix Penedès farà encara més greus els problemes d'atur que pateix la comarca.

La localització de la comarca a un enclavament estratègic i la disponibilitat de sòl destinat a l'activitat econòmica poden ser els elements centrals d'una estratègia d'atracció i de suport a la creació de noves iniciatives empresarials de l'àmbit de les comunicacions, la consultoria, el màrqueting o la digitalització. Això faria possible no només la creació de noves oportunitats laborals a la comarca, sinó també la creació d'un ecosistema que reforci la competitivitat del teixit empresarial local. La viabilitat d'aquesta estratègia també dependrà de l'existència de mà d'obra qualificada, és per això que cal acompanyar l'impuls de l'emprenedoria i l'atracció de noves empreses amb l'abordatge de la formació i del seguiment dels estudis per part del jovent i de la requalificació de la població desocupada.

Davant les característiques del tipus d'assentament residencial que ha predominat durant les darreres dècades al Baix Penedès, cal posar en marxa polítiques innovadores que facin front als reptes del consum d'aigua, de la generació i la gestió de residus i de la mobilitat, per tal de reduir l'impacte ambiental i garantir l'accés al mercat laboral a tota la població sense que aquesta depengui del vehicle privat.

Garraf

El 2020 ha tornat a situar al Garraf a la 9a posició perduda durant el 2019. L'increment de 0,8 punts de l'Índex de Competitivitat i Sostenibilitat ha fet que la comarca es mantingués per sobre del Baix Camp, el seu competidor més directe, i que s'acostés al Maresme, que actualment ocupa el 8è lloc de la classificació. Amb aquesta novena posició la comarca torna a la seva millor classificació, assolida per primera vegada el 2015, consolidant-se com una de les comarques més competitives de Catalunya.

Com s'ha apuntat en edicions anteriors, l'actual model de desenvolupament urbà que està seguint la comarca està generant una creixent especialització residencial en baixa densitat que té greus conseqüències tant sobre el medi ambient com sobre el teixit social i productiu del Garraf. La competència entre els usos productius i residencials per l'escàs espai disponible està comportant l'encariment del preu i, per tant, dificultant l'arribada i el sorgiment d'activitat econòmica, que no genera rendes del sòl tan elevades com les de la construcció d'habitatges. La construcció d'habitatges està, doncs, consumint un dels recursos més escassos de la comarca, sense un retorn adequat a mig i llarg termini. Cal que el Garraf repensi el seu model de desenvolupament, preservant espais per a l'activitat econòmica. Això permetria acollir nova activitat econòmica capaç de generar oportunitats laborals i reduir els actuals nivells de desocupació que pateix la comarca. També cal posar en marxa mesures innovadores per reduir els consums d'aigua i energia i la generació de residus de les urbanitzacions, així com plans de mobilitat que garanteixin l'accessibilitat a tota la població reduint la dependència del vehicle privat.

Un altre aspecte cabdal és el del seguiment dels estudis post-obligatoris per part del jovent. El baix nivell actual de matriculació als estudis d'especialització pot acabar generant desequilibris importants en els propers anys. Cal revisar l'oferta i la demanda formativa actual per tal d'incentivar a les persones joves a seguir cursant estudis superiors. Finalment, cal impulsar l'autoocupació com a mesura alternativa a l'atur per determinats col·lectius, així com reforçar l'atracció i l'impuls a la creació de noves iniciatives empresarials intenses en coneixement i tecnologia que dotin a la comarca d'un entorn productiu competitiu. Per a que això sigui possible el Garraf compta amb una població amb un elevat nivell formatiu que actualment depèn dels mercats laborals d'altres comarques. D'aquesta manera seria possible retenir a aquesta població que actualment entra i surt de la comarca diàriament.